

ממונא דבעלים הוא?! (214) (215)

ומתוצינן: אמר רבי חנינא: אכן, יש לדייק כן מהמשנה, והבשר אסור באכילה, כי המשנה מדברת ליוצאין, בקדשי קדשים וקדשים קלים שיצא בשרן לפני הזריקה, וזרק את דמן, ומשנת רבי עקיבא היא [בדף הקודם].

וכי (216) אמר רבי עקיבא "זריקה מועלת ליוצא", לא אמר, אלא לגבי הדינים שנשנו במשנתנו: הוצאה והבאה לגבי מעילה, וחיוב על פיגול נותר וטמא, ואילו לדין שריפה, אין הזריקה מועלת. (217)

214. כתבו התוס': שקלא וטריא זו, הוא אליבא דמאן דאמר "היתר אכילה", ולדבריו מה ששינו במשנתנו "לאחר זריקה", היינו לאחר הזריקה ממש. לפיכך הקשתה הגמרא, הלא אין שום איסור לאכול, וממון בעלים הוא. אבל למאן דאמר "היתר זריקה", והמשנה מתפרשת "לאחר זריקה", לאחר קבלת הדם, אין שום קושיא, למה אסור לאכול, כי אף על פי שיצא מידי מעילה, עדיין אסור לאכול עד שלא נזרק הדם.

איסור זה [ואינו שייך לאיסור מעילה] מבואר בגמרא [מכות יז]. וכן כתב הרמב"ם [פרק יא מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ד]: כל האוכל כזית מבשר הקדשים, אפילו קדשים קלים, קודם זריקת דמם, לוקה. שנאמר: לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגןך תירושך ויצהרך ונדבותיך. לא תוכל לאכול נדבותיך, בשעריך, קודם שזורקין דמן בשערי המקום. מפי השמועה למדו, שזו אזהרה לאוכל תודה ושלמים קודם זריקת דמים. והוא הדין לשאר קדשים בין קלים ובין חמורים. ועיין לעיל הערה 108.

215. כתבו התוס' והפירוש המיוחס לרש"י. אין לתרץ שנקט בסיפא אגב הרישא, כמו שתירצו בקדשי קדשים, כי בשלמא בקדשי קדשים שאמרה המשנה: לפני הזריקה, "מועלין", נקטה באותה לשון: לאחר הזריקה "אין מועלין", למרות שאין אפילו איסור, כדי להשוות הלשונות, אבל בקדשים קלים שלא אמרה המשנה לפני זריקה, "מועלין", אין לה

לומר "אין מועלין", הילכך, משמע, שבאה לומר "אין מועלין", אבל על כל פנים, אסור לאכול. ולכן מקשינן: ולמה אסור לאכול, הרי הוא ממון בעלים?

216. גירסת השיטה מקובצת.

217. לגבי פסולי המוקדשין הכלל הוא: כל שפסולו בגופו, בגוף הקרבן, כגון: פיגול נותר וטמא, ישרף מיד. וכל שפסולו מחמת דבר אחר והקרבן לא נפסל, כגון: נטמאו הבעלים או שמתו, או שנשפך הדם, טעון עיבור צורה. דהיינו, יישאר עד שיפסל בלינה ואז יישרף. לפיכך, "יוצא" שפסולו בגופו, מודה רבי עקיבא שישרף מיד. והחידוש הוא, שאף על פי שרבי עקיבא סובר "זריקה מועלת ליוצא", אינה מועילה לדין שריפה.

והנה, פירוש זה בגמרא הוא למסקנת התוס', אף שהוא דחוק בלשון הגמרא, והתוס' לא הביאו גירסא אחרת.

ובתחילה רצו התוס' לפרש כפשוטה, כפי שפירשו המיוחס לרש"י ורבינו גרשום: כי אמר רבי עקיבא "זריקה מועלת ליוצא", לשריפה, דהיינו שטעון עיבור צורה, והזריקה הועילה לה שלא יקרא "פסולו בגופו", אבל לאכילה לא מרצה, והזריקה לא הועילה להתירו באכילה.

ולפי פירוש זה, אכן יהיה טעון עיבור צורה, ולא יישרף מיד!